

Statens vegvesen

Vedlegg 1 – Høringsnotat

Høring om forslag til endringer i:

Forskrift om betaling av bompenger på offentlig vei (betalingsforskriften)

Vegdirektoratet

13. mai 2024

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	3
2	Forslag om ansvar for å behandle søknader om betalingsfritak.....	3
2.1.1	Forslag til ny hjemmel i betalingsforskriften	3
2.1.2	Dagens praksis ved behandling av fritakssøknader	3
2.1.3	Begrunnelse for formalisering av ansvar for behandling av fritakssøknader	4
2.1.4	Hjemmelsgrunnlag	4
3	Økonomiske og administrative konsekvenser	5
4	Oppdatert betalingsforskrift med foreslått endring	5
5	Høringsfrist	5

1 Innledning

Vegdirektoratet fremmer med dette på oppdrag fra Samferdselsdepartementet forslag om endring i forskrift om betaling av bompenger på offentlig veg. Vi foreslår å fastsette at regionale bompengeselskap behandler søknader om betalingsfritak i bomstasjoner. Dette er en innarbeidet praksis, og vi ser behov for en tydelig hjemmel for at bompengeselskapene har fullmakt til å fatte enkeltvedtak om betalingsfritak.

2 Forslag om ansvar for å behandle søknader om betalingsfritak

2.1.1 Forslag til ny hjemmel i betalingsforskriften

Vegdirektoratet foreslår følgende ny hjemmel i betalingsforskriften:

§ 6 Behandling av søknader om fritak fra å betale bompenger

Søknad om fritak fra å betale bompenger behandles av bompengeselskapene i første instans. Bompengeselskapenes avgjørelse av søknaden er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven.

Avslag kan påklages til bompengeselskapet innen tre uker. Dersom vedtaket opprettholdes oversender bompengeselskapet klagen til vegdirektoratet.

Vi foreslår at den nye hjemmelen plasseres som siste materielle hjemmel, før dagens § 6 om Ikrafttredelse.

2.1.2 Dagens praksis ved behandling av fritakssøknader

Etter dagens praksis er det de regionale bompengeselskapene som behandler søknader om fritak fra å betale bompenger. Søker sender da en søknad om fritak til et regionalt bompengeselskap. Hvem som kan gis fritak for bompenger etter søknad følger av takstretningslinjene punkt 12.

Bompengeselskapenes beslutninger av søknader om fritak er å anse som et enkeltvedtak etter lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven). Innvilget søknad om fritak skal inneholde betingelser for fritaket og informasjon om at vedtaket ikke har tilbakevirkende kraft fra før søknadstidspunktet. Det forutsettes at alle som er innvilget fritak må ha gyldig brukeravtale og elektronisk brikke. Dersom det allerede er gitt fritak for et kjøretøy av ett bompengeselskap basert på fremlagt dokumentasjon, anses det som mislighold om samme dokumentasjon benyttes til å søke fritak fra et annet bompengeselskap for et annet kjøretøy. Det er også å anse som mislighold om kjøretøyet som er innvilget fritak benyttes til andre formål enn forutsetningene for fritaket. Informasjon om hva som anses som mislighold må fremgår av vedtaket om fritak. Bompengeselskapene skal også ha oversikt over gjeldende fritak.

Bompengeselskapet skal også fatte vedtak dersom fritaket av ulike grunner endres før vedtaksperiodens slutt. Avslag kan påklages til bompengeselskapet innen tre uker. Dersom vedtaket fastholdes, oversender bompengeselskapet klagen videre til Vegdirektoratet som avgjør klagen i annen instans. Hvorvidt en klage gis oppsettende virkning må bompengeselskapet vurdere etter det som følger av forvaltningsloven § 42 og tvisteloven kapittel 3. Dersom en klage på avslag eller opphør av fritak fører frem hos klageinstansen vil bruker ha krav på fritak fra søknadstidspunktet med tillegg av rimelig saksbehandlingstid, eller opphørstidspunktet dersom det gjelder endring av innvilget fritak.

2.1.3 Begrunnelse for formalisering av ansvar for behandling av fritakssøknader

Med den foreslått hjemmelen legges det opp til at dagens ansvar og praksis for bompengeselskapene når det gjelder fritakssøknader, formaliseres i forskrift om betaling av bompenger (betalingsforskriften). En slik formalisering av ansvar for behandling av fritakssøknader vil bidra til en generell styrking av regelverket og ansvarsforhold ved behandling av søknader om fritak. Formaliseringen gir også en tilleggs kilde til informasjon til brukerne om hvor de skal sende søknad, utover dagens informasjon på bompengeselskapenes nettsider og på autopass.no.

Fastsettingen av bompengeselskapenes ansvar for behandling av fritakssøknader medfører ingen endring av fullmaktene som bompengeselskapene allerede har i dag etter gjeldende takstvedtak, takstretningslinjer og veileder for bompengeprojekter.

2.1.4 Hjemmelsgrunnlag

Vedtak om fritak i dag fastsettes med hjemmel i veglova § 27 1. og 2. ledd, takstvedtak og takstretningslinjer fastsatt av Vegdirektoratet. Statens vegvesen er delegert ansvaret som takstmyndighet etter veglova § 27 fra Samferdselsdepartementet med virkning fra 1. mars 1991. I alle takstvedtak for bompengepakker er det angitt hvilke fritak som er gjeldende til enhver tid etter takstretningslinjene punkt 12. Forskrift 27. januar 2023 nr. 105 om betaling av bompenger (betalingsforskriften) er fastsatt i medhold av veglova § 27 syvende ledd.

Vegdirektoratet mener en slik formalisering i betalingsforskriften er i tråd med veglova § 27 syvende ledd, med supplerende rettsgrunnlag i forvaltningsloven § 1 og § 2 bokstav b). Vi foreslår derfor å legge til forvaltningsloven § 1 og § 2 bokstav b i henvisninger til hjemmel for betalingsforskriften.

3 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forskriftsendringen formaliserer dagens praksis for å skape klarhet i hvilke rettigheter bruker har i forbindelse med fritaks- og klagebehandling. Dersom en klage fra bruker fører frem vil dette kunne medføre en kostnad for bompengeselskapet ved at bruker har krav på å få fritaket fra søknadstidspunktet. I praksis er det sjeldent dette skjer. Forskriftsendringen medfører derfor ingen endringer i økonomiske eller administrative konsekvenser, kun presisering av nåværende praksis.

Forskriftsendringen medfører heller ikke endringer med hensyn til klagemulighet på takstvedtak. Her vil brukerne fortsatt kunne klage på selve takstvedtaket som fattes av Vegdirektoratet. I disse tilfellene er Samferdselsdepartementet klageinstans.

4 Oppdatert betalingsforskrift med foreslått endring

§ 6 om forskrift om betaling av bompenger på offentlig veg skal lyde:

§ 6 Behandling av søknader om fritak fra å betale bompenger

Søknad om fritak fra å betale bompenger behandles av bompengeselskapene i første instans. Bompengeselskapenes avgjørelse av søknaden er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven.

Avslag kan påklages til bompengeselskapet innen tre uker. Dersom vedtaket opprettholdes oversender bompengeselskapet klagen til vegdirektoratet.

Dagens § 6 om ikrafttredelse flyttes til ny § 7.

5 Høringsfrist

Vi ber om høringsinstansenes uttalelser innen **21. juni 2024**. Høringsnotatet er gjort tilgjengelig på www.vegvesen.no/hoeringer. Høringsinnspill kan sendes elektronisk til firmapost@vegvesen.no og merkes «høring – endring av betalingsforskriften, sak 20/19631». Høringsuttalelser kan også sendes via høringsportalen på www.vegvesen.no